

ЗНАЙТИ ПАСЕРНИКІВ З ЧИТАЛНИ
35 ТІА ПО ВСІХ КІОСКАХ

КМ76

П19046

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

1931

19292

№ 21-22, 25, 27-38, 40, 41,
44-46, 48

КНИЖКУ В МАСИ ЛЕНІН

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ
ЭНДОКРИНОЛОГИИ

НАРКОМЗДРАВА

ВЫПУЩЕН

В ПРОДАЖУ

СПЕРМОКРИН

ИСПЫТАН

Показан к применению при неврастении, половом безсилии, старческой слабости, артериосклерозе и мало-кровии.

КЛИНИЧЕСКИ

ПРОДАЖА
во всех аптеках и магазинах сангигиены.

ЦЕНА
флакона 30.0
1 р. 50 к.

ПРОСПЕКТЫ ВЫСЫЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

МОСКВА, 11, Б. Николо-Воробьинский пер., 10

Д Л Я О Т Р Е З А

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ

КРОЙКИ И ШИТЬЯ

При Московск. Технич.
Куст. Промышл. ВСНХ
Утверж. Главпрофобром,

1-й выпуск заданий вышел
из печати и разсылается

ЗАДАЧА КУРСОВ

дать знания по кройке и шитью на дому всех
видов одежды, а также возможность
использования в качестве пособия
учащимся на курсах кройки и
шитья в кружках при клубах,
избах читальнях и груп-
повых занятиях.

**Обучение на курсах — ГОД. 12 выпусков
заданий.**

Плата 9 руб. в год. — Первый взнос
2 руб.

По окончании курса — выдается свидетельство
ВЫШЕЛ СПРАВОЧН. КРОЙКИ И ШИТЬЯ
Цена 20 коп. марками. Москва, Тверская, 24.

Д Л Я О Т Р Е З А

ПРОДОВОЖЕНО ПЕРЕДПЛАТУ

НА

НА БАГАТОІЛЮСТРОВАНІЙ ЩОМІСЯЧНИЙ
ЖУРНАЛ ЛІВОЇ ФОРМАЦІЇ МИСТЕЦТВ

НА

1929

РІК

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

1929

РІК

За редакцією Михайля Семенка

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПРОЧИТАЄТЕ:

ліві вірші, оповідання, романи, репортажі, памфлети, фейлетони, статті з
теорії і практики лівих течій мистецтва: літератури, кіно, малярства, архи-
тектури, театру, побуту й ін. референції й огляди лівого мистецтва, за-
кордону й СРСР і т. ін.

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПОБАЧИТЕ:

репродукції й фото з лівого малярства, архітектури й ін.

**РІЧНІ ПЕ-
РЕДПЛАТ-
НИКИ**

**ОДЕРЖУЮТЬ
БЕЗПЛАТНО
ДОДАТОК**

ВЕЛИКИЙ „КОБЗАР“ М. СЕМЕНКА

ЦІНА ЖУРНАЛУ: на 12 міс.—7 крб., на 6 міс.—3 крб. 75 коп., на 3 міс.—2 крб., на 1 міс.—70 коп.

Окреме число в роздрібному продажі—75 коп.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ: Сектор періодвидань ДВУ (Харків, Сергіївська пл., Московські ряди 11)
та уповноважені періодсектору скрізь по Україні.

№ 21
2-го червня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

МОГУТНІЙ РЕЗЕРВ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

фото А. Орловича

2.000.000 членів ТСО Авіоохему!—під таким гаслом відбулося свято переходу на літні форми роботи.

Організація, що з'єднала в своїх лавах резерви Червоної Армії й загони, що в разі потреби стануть на оборону радянської країни від нападу імперіалістів, оглядала у неділю свої сили.

Зранку зі всіх кінців міста вирушили до іподрому шереди службового собаківництва, пожежники.

Прибули також іменинники—курсанти, що скінчили курси командного складу запасу і цього дня святкували закінчення учоби.

Сигнал збору.

На трибуні представники Уряду—т. Сербиченко від Раднаркому, т. Канторович від Окзвиконкому, члени військового командування, громадських організацій.

Загони шикуються, один по одному переходять повз трибуну.

Лунає „ура“, на місце потворних постатів у костюмах стають велосипедисти, поблискують рушниці стрільців, проходять військові собаки з патронташами на сидлах.

Після параді короткий мітинг. З трибуни вітають курсантів, що відновили й підвищили свої знання і тепер зможуть краще виконувати роботу з підсиленням обороноздатності країни. Кілька слів про роль Авіоохему в мирному житті й обороні Союзу Радянських Республік—й починається демонстрація окремих секцій Т-ва.

Службові собаки показують роботу зв'язку, охорони й оборони.

Далі живі шахи й велика інсценівка повітряно-хемічного бою.

Огляд закінчується.

ТСО Авіоохем показав добру організованість і підготовку своїх членів.

ШАМАН

В. Гжицький

„Шаман“ яскраво змальовує побут населення Алтаю. Автор подає тут боротьбу двох культур: старої Алтайської, з її шаманами, забобонами, релігійними пересудами—і нової Радянської, що наступає переможнім кроком на стару, заганняючи її в гори, в закутки, звідки нема вже вороття.

I

Вже було добре з полудня, як кам*) Натрус виїхав з двору Мабаша. Вийшов він з юрти заточуючись. Перед входом стояв осідланий кінь. Ійнечі напоїла його й осідлала. Кам підійшов до коня, взявся за гриву і вмить опинився на сидлі. Попрацювавши він виїхав за огорожу, але раптом згадав щось і вернув назад.

Господар чекав здивовано, що він ще йому забув сказати.

— Мабаш!—гукнув кам,—чи не даси ти пляшку молока?

— „П'яний“—подумав Мабаш і радісно захіхкав.

— Може араки?**)—спитав він, сміючись.

— Ні молока. Свіжого коров'ячого молока.

Мабаш був певний, що кам цілковито п'яний.

— Навіщо?—спитав жартуючи.

— Так, для мене, коли мене розбирає унутрі, я запиваю молоком,—збрехав швидко кам.

Причина на перший погляд була ясна.

Мабаш пішов до юрти, а за хвилину вийшов і виніс бажану пляшку молока, кам подякував і рушив з двору.

Дивна поведінка кама не дала спокою Мабашеві. Він довго бився над тим, навіщо камові молока. Не вірив, що кам буде його пити.

„Може заворожить корови і вони перестануть доїтись“—думав Мабаш,—але кам був його приятель, та ще й родич. Він того зробити не міг. „Але ж навіщо молока?..“

Серед таких думок Мабаш ліг під грубезну модрина, що росла за його юртою і через кілька хвилин звідти пішло сильне хропіння на весь двір.

Ійнечі впоравшись з роботою, рада, що ненависний чоловік заснув, сиділа на ведмежій шкурі, падила люльку і побренькувала на тобшурі***). У юрти не було нікого, тільки з дерев'яних обручків, що висіли на кілках, поглядали на неї безмовно смішні дерев'яні фігурки богів Ханимдеса й Каршита.

*) Кам—шаман.

**) Арака—горілка з молока.

***)) Тобшур—інструмент вроді балабайки.

Ійнечі роздумувала над тим, про що говорили кам з Мабашем. Тобшур випав їй з рук і лежав на подолку, люлька погасла. Її страшно цікавило, про якого то чоловіка говорили вони. Про монгола якогось, а що він за один—не могла догадатись. Вони шепотіли, вживали якихось слів, яких вона цілком не розуміла, але з того, що їй вдалося піймати, виявила, що вони запрягли помсту урусам. Не знала, кому саме і тепер думала, яким способом вони здійснять свої погрози. Ійнечі не сумнівалася в силі кама. Він коли б захотів міг би людину переміняти в худобину, кам у змові з духами. Він служить Ерлікові, злому богові, що посилав смерть. Ерлік послушає, коли той попросить.

Вона раптом прочунала. До юрти неслося хропіння з надвору, її владар давав себе чути і в сні.

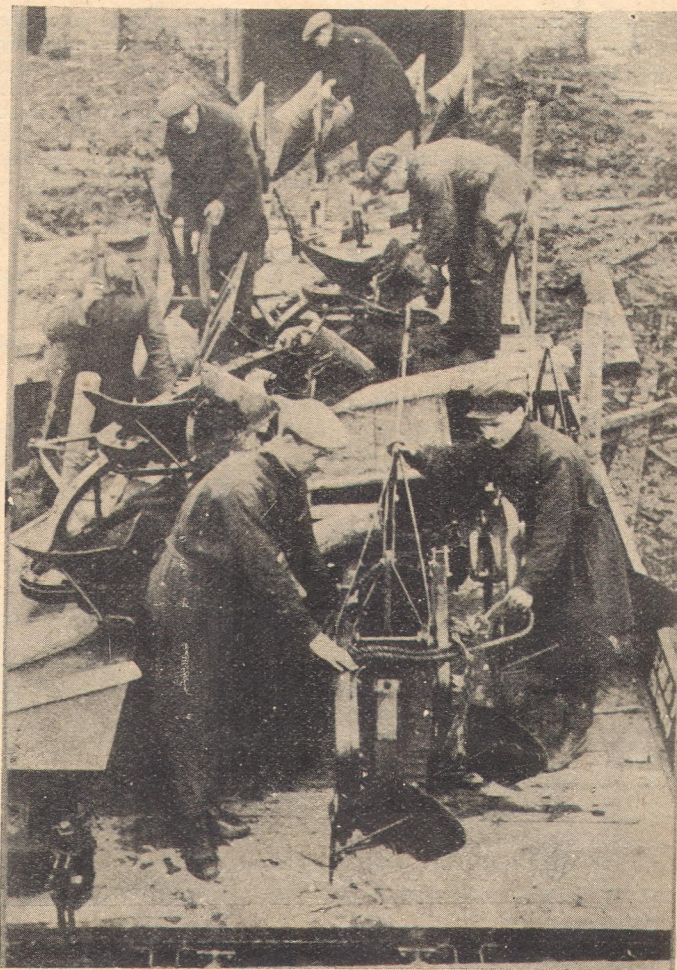
А кам, виїхавши на гору, посувався поволі бомом*), прямуючи до того місця, де він уранці бачив художника. Він міркував, чи застане ще його на місці чи ні. У залежності від того міг вдатись, або не вдатись його плян.

Під'їхавши до місця де він уранці бачив русяву жінку, кам зупинив коня і почав пильно розглядати сколицію й місце де сидів уранці художник. Але не бачив нікого. Видно художник давно поїхав додому, навколо було тихо й пусто, тільки здалека шумів водопад і свистіли суслики, що водились тут у великій кількості.

Кам стиснув закаблуками коня й сміливіше рушив вперед. Через кілька хвилин, він був уже на місці роботи художника. Розглянувшись довкола ще раз і впевнившись, що нікого нема, зліз з коня, прив'язав його до дерева над потоком, підійшов до пенька, що на ньому сидів художник, витягнув з кешені молоко й дудку і знов подався над потік. Він шукав відповідних камінців. Через півгодини повернувся на місце, несучи їх повну полу. Були це камінці, що мали мисочковидну форму, різної величини, з невеличкими заглибленнями. Кам порозкладав їх обережно поміж травою в різних місцях довкола пенька, а одного встроїв у дупло. На камінці поналивав молока. Закінчивши ту роботу, склав пляшку в кешеню, сів на пе-

*) Бом—вузька стежечка над пропастью.

ХПЗ—СЕЛУ

Підшефному селу Червоноармійське робітники ХПЗ готують відправити 8-ми лемешні плуги тракторної тяги

ньок, притиснув дудку до рота і почав грати. Дивні звуки полетіли з сопілки. Вони мішались з шумом водопаду і щільно заповняли долину до берегів, як вода заповняє закриту з усіх боків балку.

А кам грав без перерви. Налягав здається на дудку, вкладав у неї свою душу, видихав свої болі, свою помсту. Дудка скигала під подихом його, немов промовляла словами. Страшні й дикі мусили бути слова, бо дико згучали звуки серед холодних гір, серед сурової природи. А Кам грав і грав, аж втомився, аж не стало повітря у грудях.

Нарешті замовк, а згуки, що вийшли з сопілки, вдарились об скелі, як ранений лебідь крилами.

Кам почав надслухувати. На найменший шелест у траві він перемінявся в слух, переривав дихання. Він пильно поглядав на траву, але вона й не колихнулася і тільки коники польові стрекотіли в ній.

Він знов притиснув дудку до вуст, і знов здригнулася долина, знов полилися згуки ще дикші, ще жалібніші, ще страшніші.

Коли раптом перервалася музика.

У одному місці заколихалась трава. Кам глянув туди. Щось бігло поміж травою.

— Змія чи ящірка?

Через хвилину лице камове прояснилось. Це повала велика тілан*).

Не встиг він розглянути гадюки, як зашелестіло в другому місці. Кам побачив, що до мисочки з молоком підкрався бронзовий вуж і пив молоко, як кошеня.

Підбадьорений удачею знов почав грати. Очі вилазили з лоба, кам входив у екстаз. З кутків рота текла слина й заливала сопілку, піт струйками котився по обличчю. Кам встав і виграючи почав крутитись на місці. Очі йому горіли хоробливими вогнями. Божевільна радість розпирала груди. Тепер з кожного кутка виповзали гадюки й повзали на голос сопілки.

Дальше грати не потрібно було. Кам застромив сопілку за хаву й обережно поробивав поміж трави й кущів; високо підносячи ноги, прямив до потоку, на розмову з богами.

Вийшовши на непоросле, кам'янисте місце, він знов почав крутитись і скакати в своїй дикому ритуальному танку.

Страшно було дивитись на людину, що на тлі розкішного краєвиду, на тлі гірського вечора, далеко від тих красот, крутилась на місці, як замочена вівця, точила з рота піну, як скажена собака, крипіла й ревла тваринним голом — це людина говорила з подібним до себе, видуманим собою, злим і мстивим богом.

— Ерліку! — кричав шаман. Ти вислухав мене, не позбавив мене мові сили. Зішли смерть. Зішли смерть на тих, що ступлять землю нашу. Ерліку!

Він закрутився жвавіше, руки й ноги скакали, як у дерев'яного блазня, що його шарпають за нитку, піт котився градом, з обривками північній обривки незрозумілих слів і падали на землю. Кам ще хвилину покрутився і впав на землю собі, знеможений, розбитий.

Але тут не довелося спочити. Чорна хвороба його предків підповзла тихо, як гадюка і обвела його своїм холодним тілом. Він боровся. Бив головою об каміня, кидався на всі боки, рвав пальцями землю стогнав, бив ногами, ранив руки, обличчя і кривавив пісок.

Та хвороба сильніша, як ливнями зв'язала вона руки й нсти і примочувала до землі.

*) Тілан — рід змії.

Ще кілька ударів туловища, голови і він безвладний, переможений, тихий. Хвороба нишком, як і прийшла відступила і він міцно заснув, як мерлий.

II.

Кам Натрус сидів у своїй юрті, насуплений, суворий, як голодний пугач. Огонь, що палахкотів на середині, освічував його грізне обличчя. Малі блискучі очі встромились у одну точку. Він здається не помічав свого гостя, що скулившись сидів боком до вогню. Коли б він не рухався і не дрижав як мокрий пес, можна б було погадати, що це просто купка лахміття накрита круглою шапочкою з під якої виглядав чорна тоненька кісочка, як корінець засохлої петрушки. Але він весь час у русі. Він шморгає носом, пихкає маленьку люлічку і зідає, а кісочка за кожним його рухом підскакує на згорбленій спині. Огонь нарешті припікає в один бік і гість повертається до нього передом. З лахміття визирає маленьке жовте, зморщене, як печена ріпа лице, довгасте, відпущене, без заросту, зі скісними, широко розставленими очима, які зосереджено дивляться в мідяну ляльку, як сорока в кість.

Кісочки не видно було тепер, але так само, як вона, дрижить кілька волосків на самому кінчику бороди.

Чоловічок тільки на вигляд такий байдужий, а насправді він думає. Він сильно хоче, щоб кам перший відновив перервану розмову, бо самому страшно починати, але кам мовчить вперто і здається, що він не заговорить ніколи.

Гість мабуть те саме чує, бо раптом сильно метушиться, скомкить, як змерзле щеня і з очей йому капать слюзи.

— Поможі! — скрипить він жалісно, як немаване колесо і дивиться в очі покірно, як щеня.

Кам зустрічається очима з його поглядом, змушує ними гостя опустити очі і сам поглядає на нього згори довго, з обридненням і призириством. Гість в'ється під камовим поглядом, як вуж, придавлений палицею.

— Поможі, — благає він.

— А ти помагав мені? —

питає кам.

Він цідить кожне слово крізь зуби, як сир через густий мішок і слова розбризкуються, як краплі сирватки на дні миски. Чоловічок дрижить від них.

— Чим же я міг допомогти? — молить він. — Знаєш який я бідний.

— Раз бідний, так мовчав би. А то ні, і йому треба своє слово сказати. А як припекло, то прийшов? Нечиста свиня.

— Я ж і не казав нічого такого. Я казав, що бідному нема чого багачів підтримувати, бо ситий голодного не знає, а про вас, хай мене Ерлік скарає, не казав ніколи нічого.

— Не казав?!

— От, щоб я з цього місця не встав, — клявся гість.

Кам важив, чи правду він каже чи ні. Важив довго і мовчав.

— Вилікуй, — почав знову молити гість. — Один він у мене на світі. Хто догляне мою старість? Вилікуй і бери, що хочеш. Буду тобі служити вірно. Що захочеш зроблю.

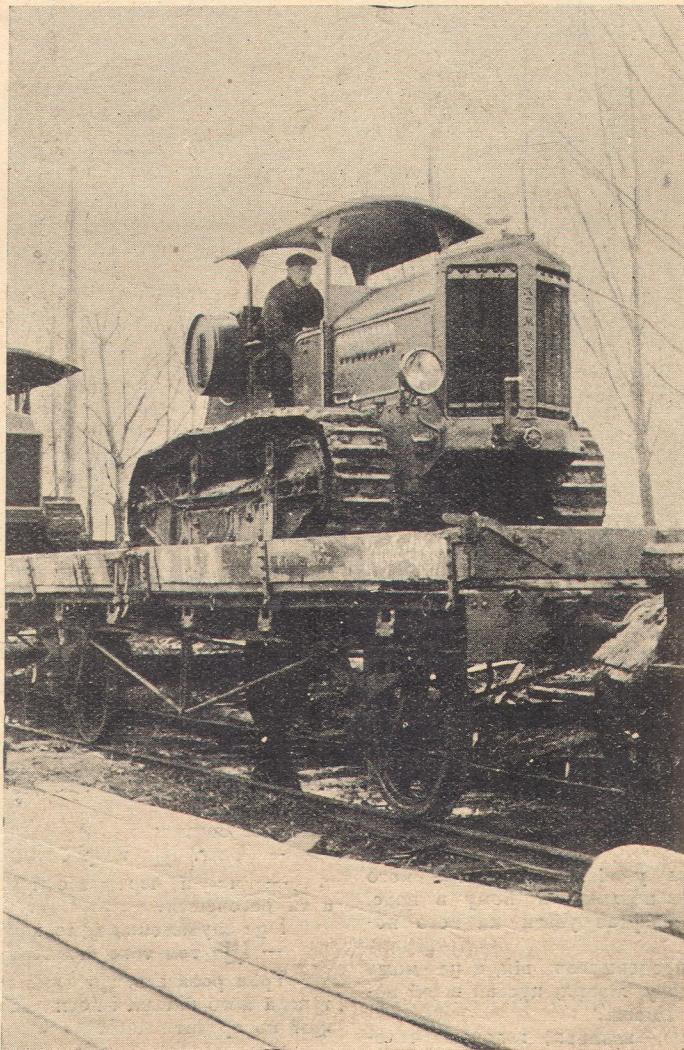
Кам кинув на вагу скаване. Переважило. Подобалося йому. Він був задоволений, що має нову жертву в руках, але відразу не хотів цього показати.

— Ти погана людина, — сказав він повагом, несподівано для гостя. — Ульгень віддав тебе Ерліку, а Ерлік не хоче нічого зробити для тебе.

Слова кама ще нижче прибили до землі згорбленого чоловічка.

— Обіцяю йому коня на весні, — кинув слова, як останній рятуюнок.

ХПЗ — СЕЛУ

Трактори, погружені на платформи, призначені для підшефного села Червоноармійське

Кам вишкірив гнилі зуби.

— Довго ще чекати,—сказав.

— А що ж я зроблю? Дав би зараз—немає. Усе забрали всі дуки. Одно лошатко лишилось. Може воно підросте до весни, тоді й бери. Тепер, сам знаєш, воно не годиться.

— Ну добре,—сказав кам,—попробую попросити бога, але чи вийде що—не знаю. Ерлік—бог впертий, а коли вже завзявся, то його треба довго просити. Давно твій син хорий там?

— Давно, батечку. Ще з весни. Щось трапилось з очима. Думали від диму, але де там.

— Чого ж ти не приходив досі?

— Та я...

Старий зам'явся, заковтав слину, і замовк.

— Кажи!—наказував кам.—Я все знаю.

— Та порадили, так я повів...

— Ну що ж, поміг?

— Поміг, зразу стало легше, але треба було далі лікувати, а тут з ним самим нещастя скоїлось.

Кам вдав, що не розуміє про кого мова.

— Яке нещастя?

— спитав не дивлячись на чоловіка.

— Та кажуть хата зайнялась, а Темір бере її рятувати. Попікся і сам зліг. У лікарні кажуть тепер аж в Улалі.

— А ти почекав би, доки не вийде.

— Ой не можу я чекати,—заплакав старий.—Дитина сліпне. Поможі, врятуй мені сина.

Він раз пораз кланявся, сидячи, камові в пояс і псвторыв свої мольби, а на брудному обличчі, часті сльози вижолобили два рівчакки до самої борідки.

Кам видно розм'як. Недавня суровість сповзла з його лица, як чорна хмара зі скелі.

— Лікарства готового я немаю,—сказав поважно кам,—але дам тобі раду, де його дістати і як приготувати.

Чоловічок витягнув свою шию з горба, як чапля у дощ і ловив кожне слово, як та краплини води. А кам дивлячись у вогонь, казав:

— Найкраще лікарство на очі робиться з птаха Тас-Куш. з його крил. Треба тобі насамперед убити цього птаха. Як уб'єш, вирвеш з його крил найгрубіші пера і наструєш у посуд. Ділаєш туди масла і звариш. Як вистигне—мазатимеш очі. Це лікарство має допомогти.

Чоловічок повторяв за камом у півголоса кожне його слово, а як кам скінчив, він знов поклонився йому в пояс.

Кам, дивлячись у вогонь, не звертав уваги на його поклон.

— Коли б це не допомогло—продовжував він, а це може бути, бо ти вже лікував свого сина у лікаря, пускай в очі порошок—Тинь-ду-тана називається. Знаєш?

— Знаю, Тинь-ду-тана, знаю,—закивав головою чоловічок.

— Так ось порошок. Це лікарство добре. А коли б і це не допомогло, доведеться чекати до зими.

— До зими?—Чоловічок так злякався, що навіть забув поклонитись і сидів як поразений громом.

— До зими,—тягнув безжалежно кам,—тоді треба шукати гнізда птаха Рамези, а в його гнізді бурульок. Знайдеш їх—відтакій і пускай в очі. Ті вже і сліпому допоможуть.

Заледве він вимовив останні слова, як перед юртою залопотіли кінські копита. Кам змішався і вмить зірвався на ноги, як сполошений звір, що лежав у берлозі.

— Іди вже,—сказав він до гостя,—іди і роби, що кажу, а я поговорю в дуhamи.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЖНИВ

Селяни оглядають жатку в Крамниці Харківського кредитного с.-г. т-ва

Чоловічок встав і його маленька яйцевидна постать покотилась до виходу, але при виході зіткнулась з Трішем. Пропустивши нового гостя в юрту, чоловічок оглянув його з ніг до голови і зник за дверима.

Тріш грізно подивився йому в слід, вищекав поки той не відійде далі, а щоб упевнитись, що він не підслухує, виглянув за ним на двір. Та чоловічок вже далеко закотився від юрти.

Кам Натрус не спускав допитливих очей зі свого нового гостя. Він не чекав сьогодні Тріша і чур, що його очі під наспленими бровами не ворожать добра. Почував, що приїзд його був не даремний.

— Чого мовчиш?

— спитав кам.
— Втікай!—випалив Тріш замість відповіді.

Камові заграла на вустах зла іронічна усмішка.

— Що знов?—спитав він без видимого збентеження.

— Міліція в Чемалі.

— Міліція?—перепитав кам.

Тріш блиснув очима.—Міліція. Не знаю чого ти дивуєшся? Ти певне не сподівався? Через пару годин вона приїде за тобою.

Кам зареготався, аж задримали стіни юрти і перервав сміх зустрівшись з Трішеними очима. Очі Трішеві не подобались камові як і його тон. Таким тоном він з ним

не говорив ніколи. Спершу він прийняв його тон і повідомлення за жарти, хоч і рідко чув його жарти, але тепер переконався, що до жартів далеко. Тріш сильно хвилювався і насилу стримував хвилювання. Видно і йому грозило таке саме нещастя.

Кам спитав:

— А ти? Що ти робитимеш?

— І я мушу через тебе втікати,—сказав незадоволено Тріш,—а ти регочешся.

І це зауваження було грубе і било по самолюбстві.

— Що там таке сталося?—спитав суворо кам.

Тріш розказав, що приїхала міліція зі слідчим, що заарештувала його батька і посилала за ним, але він встиг утекти, щоб попередити його.

Кам сів у задумі на землю. Він часто засмоктав люльку і густо заплював у вогонь.

— Нам нічого втікати,—сказав кам надумавшись.—Нас ніхто не бачив при цьому.

Тріш скривив губи в іронічну усмішку.

— Не бачив? Ти б послухав, що кажуть у Чемалі. Ти б послухав! Ти сидиш собі тут і нічого не знаєш. Там уруси, як оси гудуть, а наші за ними. На тебе валять всю вину за пожежу. Вони кажуть, що тобі дорого доведеться платити за майстерні за шкоди, що ляжуть тягарем на село.

— Чому тільки мені?

— А кому ж ще?

— І тобі.— Тріш скочив на ноги.

Он як?! Так винен він, Тріш і більше ніхто?!!

Кам сидів подавню з підігнутими ногами, не звертаючи уваги на злість і хвилювання Тріша.

— Ти підпалив,—сказав спокійно кам.

Тріш кинув у кама дикими очима.

— З чийі намови?—просичав він.

— Ти не маленький,—сказав не хвилюючись кам.

Тріш заскреготів зубами.

— Так ти такий? Ти бунтував нарід, підпалював, посилав на убивство, а тепер хочеш звалити вину на інших, на тих, кого ти купив своїми намовами, обіцянками? І ти хотів ще, щоб за тобою пішов нарід? Ти дивувався чому він так кволо рухався? Та він зрозумів тебе швидше ніж я. Він розумний, не послухав твоїх закликів. Ти меше тільки зловив і Мабаша, тепер ти залишишся сам, бо ти боягуз. Але знай же, гаде, що я порухуюсь з тобою.

Тріш так близько підсунувся до Кама, що цятки слини бризкали йому в лице. Кам, видержуючи його дикий погляд, мацав руками довкола себе шукаючи ножа. Та Тріш зрозумів його рух і поки кам опам'ятався, Тріш копнув його в груди і Кам повалився на землю. Поки він встав і вибіг на двір, то Тріш уже скакав концем назад.

Г. П. ДАНИЛЕВСЬКИЙ

(14 квітня 1829 р.—6 грудня 1890 р.)

Г. П. Данилевський народився в с. Данилівці, Ізюмського повіту Харківської губ. Змалу жив у селі Пришиб біля Донця.

Вищу освіту одержав у Петербурзькому університеті. В 1860 р. в зв'язку зі справою Петрашевського сидів 2½ місяці в Петропавлівській фортеці. За літературні праці та історію українського письменства й освіти, він одержав премію Наукової Академії.

Твори його насичені українськими темами. В них українська природа, жорстока експлоатація трудящих, низка трагічних та зворушливих подій на ґрунті класової боротьби, яскраві картини з життя втікачів-кріпаків, що втікли від свого пана й підпадали владі плантатора-поміщика південної України.

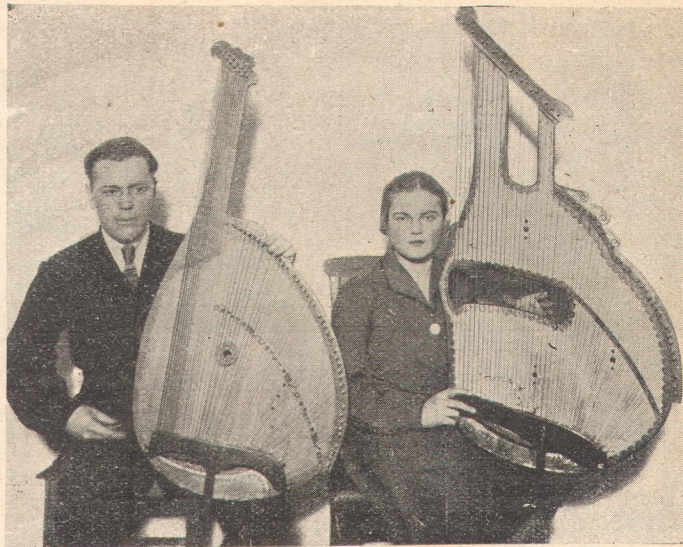

Помер замісник директора Полтавської гравіметричної обсерваторії (призначення обсерваторії—дослід природних коштностей) Скрипчинський Василь Васильович.

Скрипчинський один з тих відданих робітників, що вони утворили на Україні першу у Союзі обсерваторію. В. В. народився в Звенигороді, на Київщині. Спочатку сільський учитель, В. В. провадив роботу по ліквідації неписьменності між дорослими селянами. Стремління до вищої науки примушує В. В. залишити село й їхати в Київський університет. Вчиться він спочатку на юридичному, пізніш—фізіологічному факультеті.

Скрипчинського запрошує ВУАН на постійну роботу, а поруч він керує с.-г.

БАНДУРИСТ НІМЧЕНКО

15-го квітня перед Експертною комісією Укрфіла кубанський бандурист-конструктор К. Німченко демонстрував дві удосконалені бандури.

Бандури конструкції Німченка полягають ось у чому:

Перша бандура є цілком самостійний концертний діятонічно-хроматичний інструмент, трохи більший від звичайної бандури. Вона, як віолончеля, стоїть на ніжці, до якої прироблено педаль. Роля її полягає в тому, щоб гасити відіграні звуки. На звичайних бандурах виконавцеві доводилося глушити звуки рукою, що дуже заважає грі.

Другим удосконаленням цієї бандури є орієнтовна шкала, на якій певні значки періодично повторюються. Це дає можливість легко орієнтуватися в назвах звуків та швидко грати а нот.

Друга бандура сконструйована за тим же принципом, але далеко більша за першу. Діапазон її—4 октави; стрій виключно—хроматичний. Вона служить більше додатком до першої бандури, хоча на ній можна грати самостійні речі. Посередині ця бандура має проріз, який полегшує гру. Через нього проходить ліва рука і грає на басах. Найбільша роля цього інструменту, як казалося вище, акомпанувати концертній бандурі.

Сполучення цих двох однорідних інструментів дає спроможність виконувати найскладніші класичні речі. Присутні на Експертній комісії бандуристи висловили надію, що ці інструменти, зокрема перша бандура, найдуть широкий вжиток серед мас.

Тов. Німченка Укрфіл зараз притягає до концертної роботи по клубах м. Харкова, а також за його конструкцією передбачається виготовлювати бандури на фабриках Укрфілу.

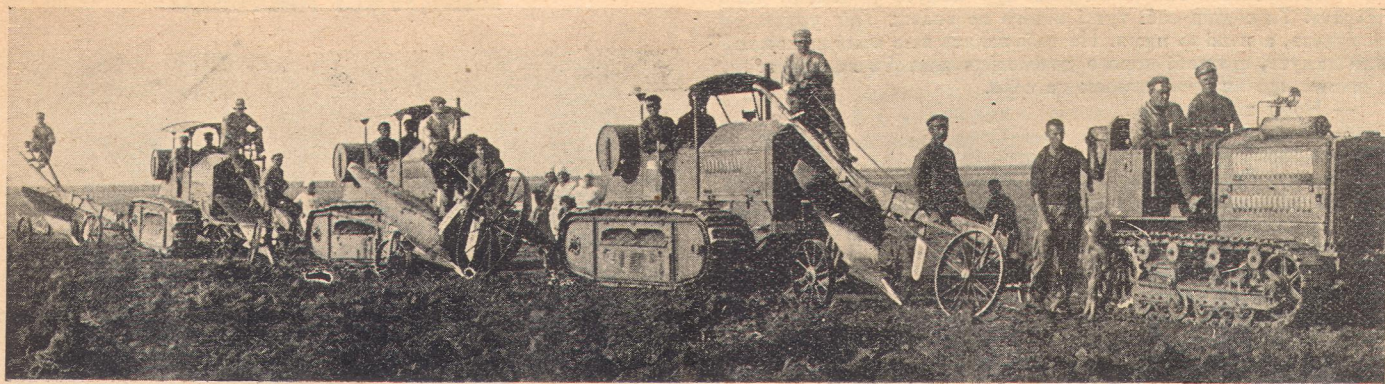
В. Довженко

В. В. СКРИПЧИНСЬКИЙ

науковим комітетом України, а взимку 1925-26 р.—ЦСУ. Перспектива створити в Полтаві першу в Союзі гравіметричну обсерваторію захоплює В. В. і останній він віддає своє життя.

В. В. кохав своє дітище, гордість Союзу, четверту в світі, Полтавську гравіметричну обсерваторію, що існує вже понад три роки, обмінюється науковими працями з французькою, німецькою та американською гравіметричними обсерваторіями. Непомірне навантаження, байдужість до своєї особи, зруйнувало його здоров'я.

В. В. залишив низку наукових праць з різних галузей. Похоронено його в м. Києві.

Тракторна колона радгоспу „Холодна балка“

ЗА ЗАПОВІТАМИ ІЛЛІЧА

Одеса—багате й гарне місто, але земля навколо неї кепська. Бувають недорідні роки всюди, але в Одесі вони йдуть один за одним, мов важкі дні у гіркому п'яниці.

І майже що-осени і що-весни, коли сухоребра буланка доорювала останній клаптик, на високих жердинах розвішалися від вітру хоругви й басом тягнув піп, тенорком підтягував дячок і крикливо вили баби: Дай боженьку врожаю! Дай хліба!

Але вперта земля, незрушена широким лемішем, не приголублена агрономом, а лише злегка поколупана сохою—не давала врожаю. Стіна, здавалось, непереможна. Коли не помагали молебні і свячена вода, то що ж могло допомогти?

Культура, угноєння, інтенсифікація—усе це на другому плані. Скоріш цього не було цілком.

Аж ось... в самому центрі недорідного району, в с. Холодна Балка, вирішили відновити старий запущений виноградний заповідник земства, зробити перший у цьому районі досвід насадження інтенсивної культури винограду.

Новим людям, що зреклися молебнів і взяли церкву під клуб, прийшла до голови проста думка:

— Там, де не родить хліб, можна культивувати виноград.

Потрібна лише енергія, впертість і терпеливість. А цього було у нових людей досить.

Спочатку перекопували всю землю лопатами. Це було важко й дорого. 600 крб. коштувало обробити 1 дес.

Потім людину замінили конем. З Франції виписали 9 перевальних плугів, прив'язали до кожного з них віршовку і помалу тягли їх катеринкою коні. Згодом коней замінив трактор.

Тепер уже обробити десятину коштувало 100 крб. замість 600. А десятині тих величезними зеленими шарами залягло навколо нового радгоспа „Хаджибейський заповідник“—80 замість 3, що лишилися від земства.

І що-року, коли осінь увиходила в свої права, радгосп здіймав важкі грона винограду з пригнутих до землі кущів. 350 пуд. з кожної десятини! А поруч, на тій самій землі, де селяне окремо обробляли свої шматочки, врожай давав лише 50 пуд. 350 і 50! Яка різниця! А земля однаковіснька...

Блискучих результатів досягнуто не лопатою, не конем, а трактором, перевальним плугом та агрономічним доглядом.

А звідки взяти це все біднякові?

Навіть коли організувати машинотракторне т-во, дістати кредит, купити трактор, то все одно коштуватиме дорого.

Виноград—це не хліб. Перевалу ледве чи знайдеться у кого десятина, і де ж тут повернутися на такому шматочкові величезному плазуновому трактору?

Не те в радгоспі—згазу 80 дес. розчеше, як по лінійці.

А щоб і нам так—комуною?

Це значить—зректися власницького інстинкту, забути старе, так глибоко вкорінене на селі „мове“, зрівняти всі межі, працювати вкупі однаково і врожай ділити рівно.

Це так, як навчав Ілліч і навчав його партія.

Сказано—зроблено.

Сільсько-господарський банк дав позику під перевал до 1-го врожаю в 3.000 крб., радгосп—трактори, плуги, агрономів...

Безліч селян сходилося звідусіль придивитися, як могутні трактори з плазуною передачею охопили своїми залізними ваяблями бідняцьку землю, рванули її, підобгали під себе й пустили за собою глибоко з'ораним перевалом.

Так покладено початок великої справи соціалізації радянського села—тихо, без гомону, без претензії здивувати когось.

І старий виноградар, керівник радгоспа, тов. Каркеліч, і ті селяне, що тепер, обступивши нас, доповнюють його оповідання, навіть самі цього не знають, що їхня буднішня справа звернула на себе увагу, що і в Березівці, і в Олександрівському районі нині за їхнім прикладом організуються такі самі комуни, збираючись щільними лавами важких тракторів зрівняти всі межі і рушити наступом на недорід.

Вже смерклося і на небі забули перші зірки, коли ми покидали радгосп.

Трактористи підвели з землі глибоко засаджені леміші і, пересунувши підойми на швидкість, звернули на дорогу.

Нині Одеський радгосп „Холодна Балка“ закінчує свої останні земляні роботи. З ним закінчують її і десятки селянських комун та колективів, утворених з бідняцьких селянств.

А місяців через два, коли раніше почне ховатися за обрій сонце і повіє з моря свіжий вітерець, важкими корзинами пругких грон збиратимуть врожай першої й найкращої на Україні комуни, що культурним рільництвом і інтенсифікацією перемогла вперту, черству й недорідну землю.

М. Ефетів

Велосекція ТДО Авіохему

фото В. Бородинки

З переходом Т. Д. О. Авіохему на літню роботу було влаштовано смотр усіх секцій Т-ва. На нашому фоті—велокманда

ЯРМАРОК ТА НЕ СОРОЧИНСЬКИЙ...

МІРКО ЖУРНИЙ

Книжковий ярмарок.

На ярмарку, як на ярмарку. З тою тільки різницею, що торг відбувається тут без переторгу.

Продають майже виключно українську радянську книжку. Так ось. На Радянському майдані відкрився традиційний книжковий ярмарок—цього року ярмарок української книжки.

За цигана з базіжком править тут веселий „Пролетар“ і „Пет-Рухка“, а за червоного крамаря: ДВУ, Цетроврдав, „Український робітник“, „Книгоспілка“, „Радянський селянин“, „Пролетарій“, „Рух“, „Космос“ і т. д. і т. інші загони третього фронту.

* * *

В радянські трудові будні, по книжкових крамницях можна подибати тільки кваліфікованого читача—покупця з портфелем між пахвою, зрідка студента, частіше жінок, добре одягнених за переглядом нотних новин. Робітника в заводу не видно. Та він і не може тут бути, бо книгарні наші чогось дуже рано закінчують свою роботу... Тоді саме, коли робітник виходить із заводу.

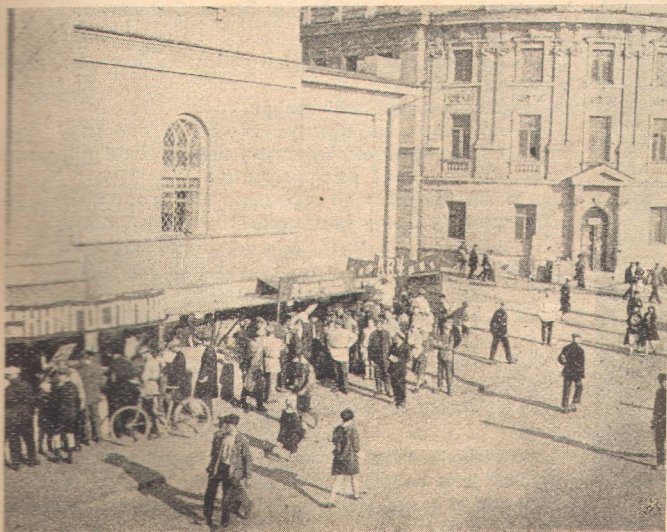
На ярмарку ж переважає робітник і студент.

Від 10 до 70% знижки дає змогу придбати книжку кожному, хто мав хоч 20—30 коп. у кешені. Добру, корисну книжку.

І добре торгують книгарі на ярмарку. Їхні руки, неначе конвеєр, а піт із чола так і капає...

Оркестри музики награвать „Буденного“, а рупор „Вестерна“ конферує про велике політичне значіння соціалістичного культурного будівництва на Україні.

Гуде майдан, мов вулик, брешуть назви книжок Головка, Панча, Вишні. Кобзар Михайла Семенка має теж своїх прихильників—адже 50% знижки.

* * *

Знаменна зустріч письменників з читачами на ярмарку. Зав. Культвідділу ВУРПС Рабічев повідомляє прізвища письменників, а С. Пилипенко подає звіт покупцям про досягнення української літератури.

В українській історії це небувалий ярмарок. Самі автори книжок за прилавками. Тисячі читачів одержують книжки безпосередньо із авторових рук. Десятки видатних імен української літератури, ленінградські гості, група єврейських письменників, закасаючи рукави в ролі червоних купців вигукували назви своїх творів...

Остап Вишня, знемігшись від важкої ро-

Остап Вишня не встигає підписувати свої книжки

Група письменників, що брали участь у роботі книжкового базару

боти в душній маленькій ятці обтирає хусткою те місце на голові, де ще недавно мабуть кучерявилось буйне волосся...

З „Вишневими усмішками“ в руках і з не менш веселою усмішкою на обличчі... Можна сказати пуп ярмарку.

Статечний Панч їде замріяно на „Голубих ешалонах“, підписуючи на швидку руку автографи на згадку про зустріч з читачами на ярмарку.— І мені також,—лебедить якесь кучеряве дівча—підпишіть будь ласка...

Біля Аркадія Любченка найбільше жінок... Очевидно такий щасливий збіг обставин.

Торгували всі, навіть ті, чиїх фотографій не було на вітрині українських письменників...

Шкода тільки що в-ва випустили на ярмарок малий тираж, бо купцям не вистачило літературного краму і довелося українським письменникам скоро закінчити торг з привмною думкою в голові: А все ж нас знає радянський читач.

Велике культурне свято книжковий ярмарок.

Вечір. На бані собору червоною плямою взялися останні проміні сонця на флагманській мачті палав електрифікований лампів, клубний музичний гурток награв „Припетня“.

Червона хустка з розхристаною косвороткою трамбів потрісканий від доброї якості асфальт. Під пахвою партнерів книжки, Ярмарок торгує.

„До заводського штабу соціалістичного змагання заводу „СЕРП і МОЛОТ“ від робітників збірного цеху

ЗАЯВА

Ми, робітники збірного цеху, оголошуємо соціалістичне змагання на роботі. За прорізки, відкручування й зачищення в бочках молотарки замість 3—крб. 15 коп. прохаємо платити нам 3 крб., а 15 коп. — на соціалістичне нагромадження. Прохаємо перевести в життя з 1 травня ц. року.

(Низка підписів)

Під цим — другий документ: „Ми нижче підписані, вступаючи в змагання, визнаємо за можливе знизити розцінку на 6,5%, себ-то на 17 коп. з розцінки пінівського барабана і викликаємо на змагання такі бригади:

- 1) Мизинця
- 2) Панасенка Григорія

Робітники слюсарного цеху. (Підписи)

І так без краю...

* * *

У цього сірого, зовні цілком звичайного „хуткозшивателя“ — своя завидна доля... Рідка канцелярська папка заслуговує на те, щоб увійти в історію. Згадана ж нами груба папка, що день-у-день поповнюється документами, стане історичною.

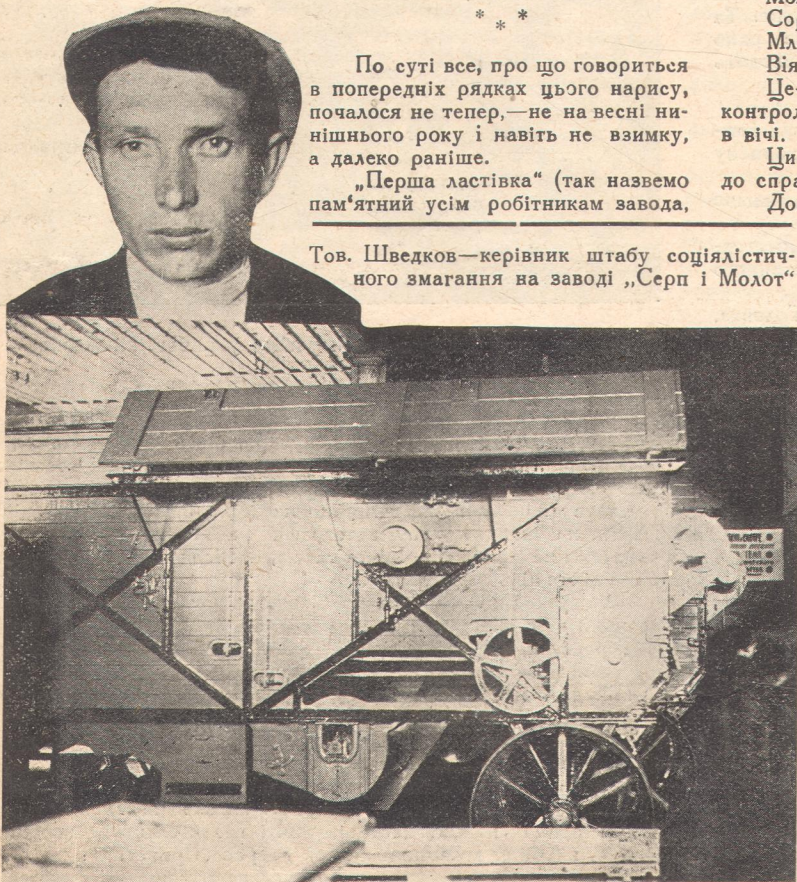
Вона — відсвітлення нашої доби, чітке й незабутнє.

* * *

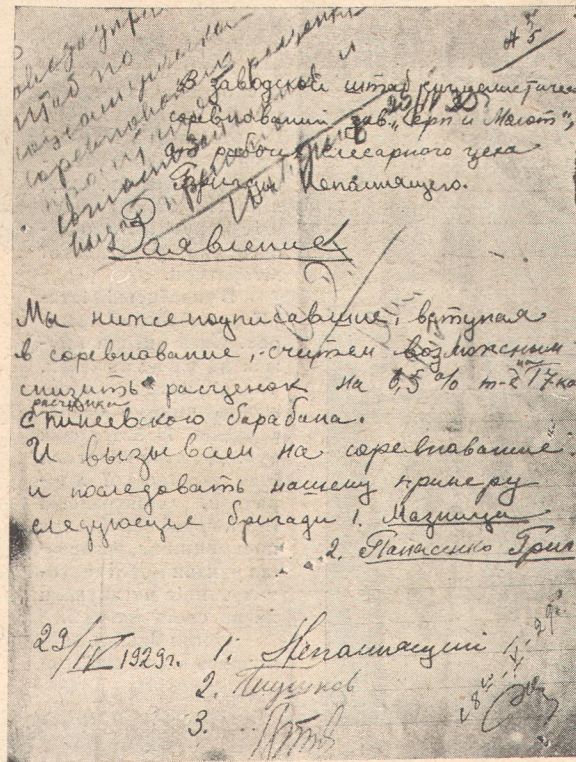
По суті все, про що говориться в попередніх рядках цього нарису, почалося не тепер, — не на весні нинішнього року і навіть не взимку, а далеко раніше.

„Перша ластівка“ (так назвемо пам'ятний усім робітникам заводу,

Тов. Шведков — керівник штабу соціалістичного змагання на заводі „Сerp і Молот“

Вісім штук щоденно! Машина готова. Можна відправляти

Таких заяв ціла тека. Хто слідуєчий?

написаний від руки саморобний плакат, що фактично поклав початок грандіозній кампанії, як виняток із звичайних правил, появилася там чайними дощовими осінніми днями.

Це було ще в 1928 році, — тоді, як чорна крива прогулів, що катастрофічно зростала, підіймаючись що-раз вище, хмарою нависла над усім підприємством, загрожуючи звести до нуля значну частку завойованих „Серпом і Молотом“ неабияких господарських досягнень.

— Завод сьогодні знову не довиконав програму, — кричав плакат. Винні такі-то й такі-то цехи. Нехай знають про це всі.

Коло плаката зупинялися. — Один, другий, третій... забалакали... палкі суперечки ступнево вирости у велелюдний грандіозний мітинг.

Дискусія затяглась.

— Братці, — відершись на імпро-візовану трибуну із скиданого в купу іржавого металічного лому, сказав немолодий вже, брунатний від кіптю, сухорлявий промовець, — ми били Денікіна, били поляків, ми перемогли Петлюру й барона Врангеля, так неже важко нам зламати останній з Перекопів — ганебні прогулі?

Це було в кінці жовтня.

З того часу минуло всього 7 місяців.

* * *

Молотарок „М. О. 900“ замість покладених за завданням 8 штук випущено 7 (з вини механічного цеху).

Молотарок „С. М. М.“ замість 30—45.

Сортувалок замість 60—60.

Млинків — замість 60—60.

Віалок „В. О.“ замість 143—150.

Це — з постановленої коло заводських воріт так званої контрольної дошки на тринадцяте травня, що так і кидається в вічі.

Цифри на контрольній дошці міняються щодня, відповідно до справжнього стану речей на дане число.

Дошка в два кольори: ліва сторона червона, права — помальована похмурою, чорною фарбою.

На правій позначаються прогулі:

Ливарний цех — 3.

Столярний — 0.

Токарний — 0.

Слюсарно-збірно малярний — 2.

Ремонтно-струментовий — 0.

І останній, на жаль, з цього погляду найвідсталіший, — ковальський цех. Він побив рекорд.

— 10 прогулів.

Сьогодні ковалі вкрили себе ганьбою. Їм доводиться червоніти.

Отакі безсторонні цифри.

Але, хотівши примусити їх заговорити, щоб зробити їх красномовнішими, порівняймо ці дані з попередніми, нині вже забутими:

В жовтні було до 85 прогулів щодня. Тепер — максимум 20. Трудова дисципліна зміцніла.

Результати? — За першу половину біжучого господарського року продуктивність праці виросла на 11%. Собівартість знижена на 5,72%.

Це вже дещо нам каже.

„Перекоп“ буде взято!

Безперечно!!

* * *

Соціалістичне змагання саме в розпалі. „Конкурують“ між собою: міста, радгоспи, трести, їхні підприємства, цехи, в цехах — ударні бригади і, нарешті, окремі робітники.

Дуже добре розуміючи значіння індустріалізації країни, чітко усвідомивши собі вагу глибоко запалих у пам'ять двох директивних цифр „7 і 17“, кожен хоче бути зразковим, кожен хоче бути першим.

Харківський „Серп і Молот“ раз-у-раз іде в перших лавах. Викликавши на змагання найбільші машинобудівельні підприємства—Люберецький завод і Зінов'ївську „Червону Зірку“.

Він твердо вирішив вийти з цього нелегкого змагання переможцем.

За всяку ціну!

Та воно й зрозуміло. Бо крім цілком природних побудок загального характеру серпомолотівці мають ще свої окремі, так би мовити, „місцеві“ причини:

Завод, що виробляє такий потрібний для нашого хлібороба сільсько-господарський реманент, такий завод не має права ні на хвилину послабити темп свого виробництва. Він практично здійснює змичку міста з селом. Він повинен бути напоготові.

Це— по-перше.

По-друге... А в тім, важко сказати, що саме „по-перше“, а що „по-друге“. Факт шефства над цим підприємством центрального органу Все-союзної Комуністичної партії „Правди“, сами скажете, теж не аби який стимул. Не кожний завод має такого шефа. Не перемогти—це вкрити себе ганьбою...

* *

Ми зайшли в ливарний цех підчас обідньої перерви. Конвеєр дрімав, катеринки мовчали, але в далекому куті наростав глухий гомін.

Підійшли ближче. Якись збори.

Мова йшла про те саме—про змагання. Говорили, не зважаючи на регламент, напередки. Хтось когось у чомусь обвинувачував, хтось виправдувався. Голоси перемішалися в один спільний гомін, рішучий і напоєдливий. Домагалися ясної й чіткої відповіді, дружно наполягали, і коли б не кінець перерви, „дискусія“ мабуть затягнулася б на кілька годин...

А річ ось у чім:

У ливарні уже двічі перегорів витворець у грантах. Через те—перестій, що правда, недовгий, а все ж перешкодив виконати денне завдання.

Цього не буде!

Запорука—досягнутий успіх.

Хто винуватий?

Та в тім то й річ, що винуваті не ливарі, не адміністрація і не хто небудь інший, винуваті сами... гранти. Колись вони сумлінно виконували своє навантаження. Це було давно—ще за їхніх молодих років... А з того часу минуло багато-багато часу. Гранти підгортались, підійшла їхня старість і пора їм уже на спочивок.

Десять місяців тому завод, заходившись коло фундаментального переустаткування, замовив нові гранти. Десять місяців, і нічогосінько не чути...

Розуміється, що винуватця слід шукати десь серед адміністрації, або навіть за межами заводу.

Але вернімося до суті самої суперечки. На якій підставі на контрольній дошці було написано, що недовірбїток стався з вами цеху?

Ось із за чого спалахнула суперечка. Ось із за чого знявся галас.

Суперечка досить таки „академічна“: чому написано так, а не інакше. Заговорило самолюбство, але скажіть, хіба не показовий це епізод, що нам його випадково довелося бачити в цеху? Хіба він не симптоматичний?

Там, де викувалась тверда воля перемогти, там де вважалося це за справу честі, там зуміють домогтися свого.

І палітурка, звичайнісінька собі сіра палітурка серпомолотівців, що в ній зберігаються вродисті обіднянки, не сумніваємось, стане історичною!

* *

Загартовані в боях революції пролетарі не вміють давати обіцянок, що їх не можна виконати. Свою волю до перемог вони виявили на фронтах громадянської війни. Свою обіцянку на фронті соціалістичного будівництва вони виконають з неменшою волею перемогти труднощі великої доби.

Не випадково отже робітник, що виступив на мітингові біля заводського плакату, повднав у своїй промові боротьбу проти Денікіна, Врангеля, Петлюри та інших ворогів робітничої класи з боротьбою проти „Перекопу“ відсталості на ниві великого будівництва соціалізму.

Соціалістичне змагання—це конкуренція. Проте такого роду конкуренція не має нічого спільного з таким самим терміном в старі часи, коли капіталісти, великі власники заводів коштом поту робітників збагачували свої кешені, свій власницький добробут.

Можна бути певними, що робітники збірного цеху заводу „Серп і Молот“ у Харкові, вступаючи в соціалістичне змагання не тільки визнають за можливе знизити розцінку на 6,5% з розцінки пінівського барабана, але й те, що вони визнають—виконають.

За дружньої роботи серпомолотівців прогудуть прогули, їхня крива, що так підвищувалася ще недавно, спаде.

В кінці господарського року, коли буде зроблено підсумки виконання програми виробництва—сподіваємось не буде вже сумних, разючих плакатів на мурах заводу, що той чи інший цех недовиконав належної йому програми.

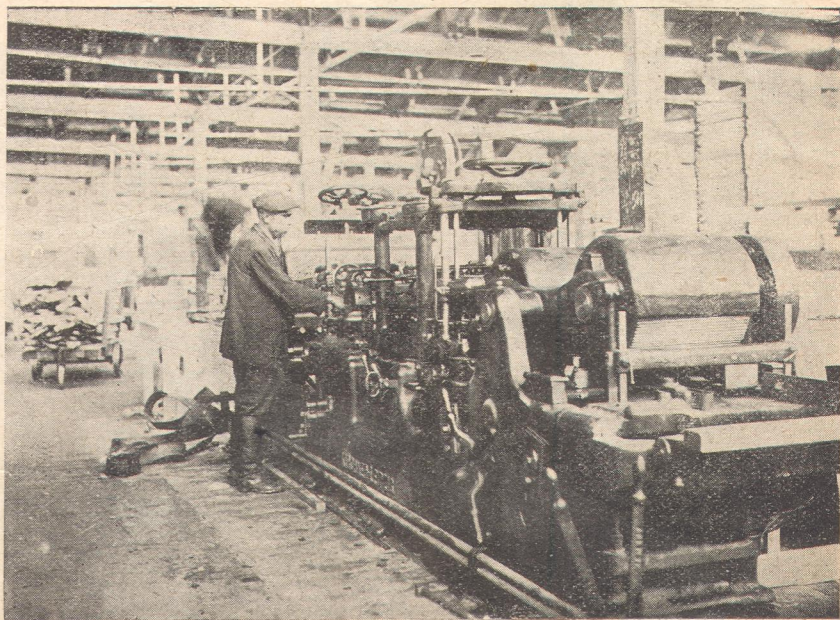
Соціалістичне змагання набуває грандіозних форм нової великої пролетарської творчості. Незламна воля пролетарів до перемоги переможе і на великому фронті зниження собівартості та підвищення продуктивності праці.

Гасло 7 + 17 це одна із найкращих сторінок соціалістичного будівництва.

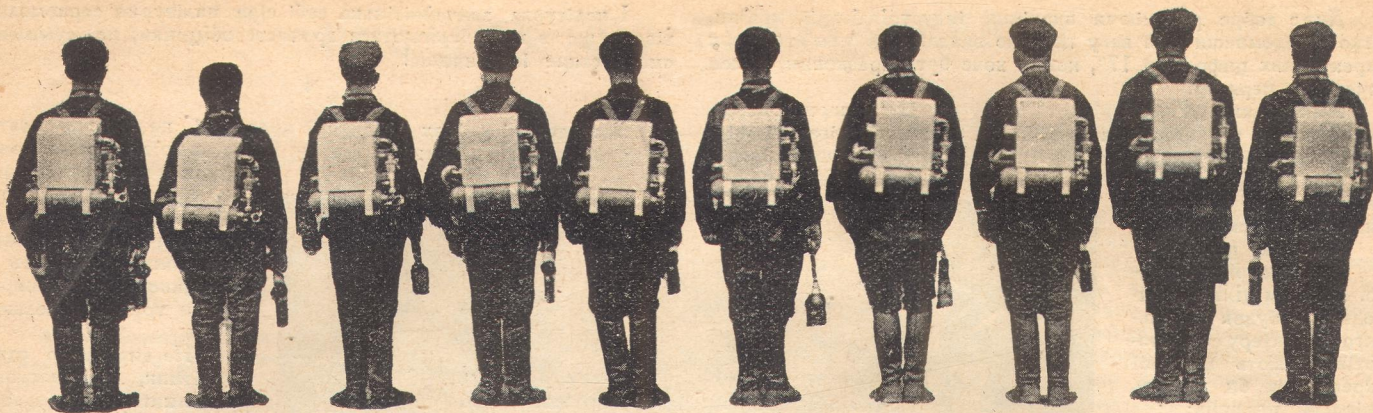
Як. Білапін

Біля контрольної дошки. „Наші сьогодні підкачали“!

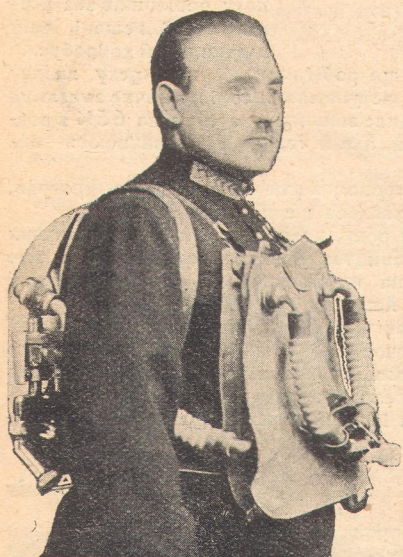
Столярний цех. Нове закордонне приладдя. Усе механізується

Команда рятівників-шахтарів, обзорова радянськими апаратами нової конструкції

ЧОРНІ ВЕЛЕТНІ

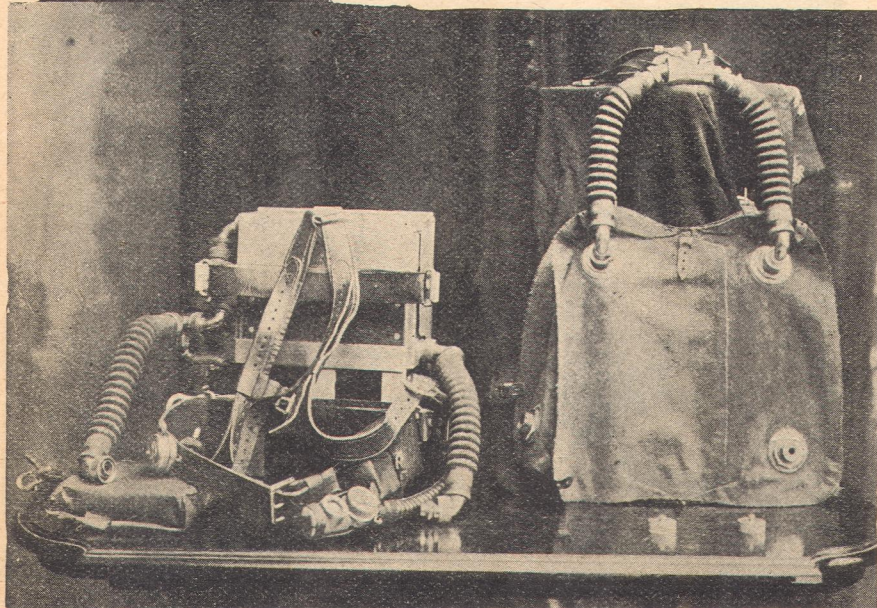
Кожен чув, що праця в шахті важка та ще й надто небезпечна. Недавно ми читали про катастрофу на шахті „Марія“, яка коштувала життя 27 шахтарям. Часто на шпальтах газети ви потрапляєте на замітку про катастрофу: в шахті № забито шахтаря

Перед спуском у шахту. В середині—конструктор радянського апарата т.з. Туснов

або—завалило проходку і шахтарі примушені сидіти в темнім штретці 2—3 доби, а іноді й тиждень без світла, повітря й води, поки не „розберуть“ „завалу“ й не вихоплять їх з пліснявої могили.

Кожен про це чув. Та не кожен знає, яких героїчних зусиль доводиться покладати рятівникам, щоб урятувати товаришів. В шахті багато небезпек. Особливо небезпечні вибухи газу, або вугільна пожежа. Шахта досі стає жакна й зрадлива навіть для найстаріших і досвідчених шахтарів, які іноді знають наперед за кілька днів, де і яка небезпека їм загрожує. Рятувати людей підчас пожежі, або вибуху—це не те, що рятувати засипаних у штретці або лаві. Крім волячої сили в м'язах підчас вибухів або пожежних небезпек, рятівникові треба не менше волячі нерви, холоднокровність і відвагу. Крім

На цих фотах—респіратори. Апарати ці сконструйовано 26 року керівниками цієї станції т. т. Тусновим і Писаревим.

Ці два товариші вперто працюють над вдосконаленням респіратора. 27 р. вони сконструювали кращий апарат від конструкції 26 року. Цього 29 року з'явилася третя конструкція, що далеко залишила за собою німецькі апарати, а за них доводилося платити величезні гроші золотом. В березні цього року комісія при НКП УСРР визнала модель Туснова і Писарева за вдалу.

цього треба знання кожного навіть найнезначнішого темного закапелку, покинутого людьми кілька років тому. В ньому іноді шахта переходить смертю для багатьох шахтарів. Рятівники повинні мати спеціальні технічні знання, не менші від знань гірної техніки.

Коли водолаз спускають на морське дно, його тримають за ливну спеціальною лебідкою, йому посилають свіже повітря через спеціальну руру, він не пориває зв'язку з тими людьми, що над водою. У рятівника в шахті зовсім інше становище. Коли (після вибуху або пожежі) всі коридори під землею наповнюються вуглекислим газом смертельним для живого організму, рятівник—шахтар надягає на себе респиратора й цілком пориває всякий зв'язок не лише з товаришами, які йому допомагають в шахті, а й з зовнішньою атмосферою. Глибоко під землею він повинен рятувати тих, кого ще можна вирвати з шахти.

Рятівник ще може врятувати, але рятівника ніхто. Незначне пошкодження складного і ніжного механізму в його апараті загрожує смертю. Хоч поруч нього й будуть в цей час інші рятівники, але коли повітря отруєне смертельно, він гине на очах своїх товаришів.

На рятівництво в Донбасі зараз звернуто найсерйознішу увагу. Спеціально організовано рятівничі станції з старих досвідчених шахтарів. Кожної хвилини член команди готовий рятувати шахтарів. Навіть до його помешкання проведено електричного дзвінка зі станції. Ідучи до знайомого через вулицю, він повинен сповістити свого начальника. Це в „вільний“ час. Підчас роботи в станції член команди виконує найрізноманітніші роботи. Він і техник, і тесляр, і каменяр, і коваль. Він мало не щодня перевіряє свій апарат, приладдя, щоб бути щохвилини „на чеку“.

Ф. Курган

Районна рятівнича станція Криворізької вугільної копальні Кадіївського району на Луганщині

БУДИНОК ВІДПОЧИНКУ В КАРАЧІВЦІ

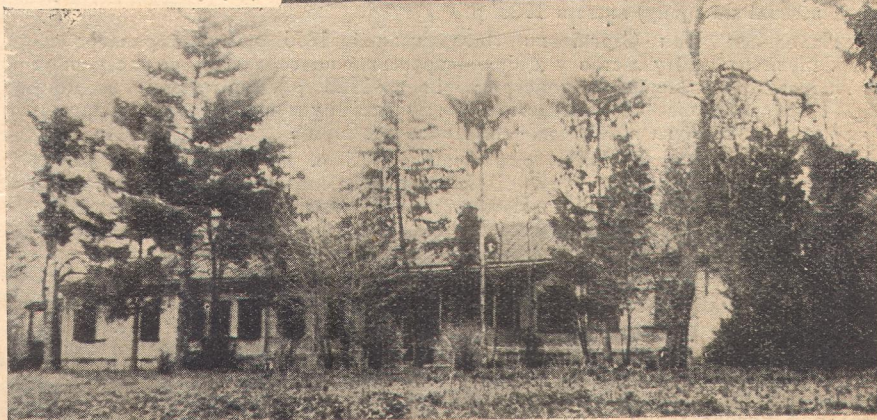
За декілька верстов від Харкова у селі Карачівці росташовано будинок відпочинку, розрахований на 800 чол. Він займає 36 корпусів. Один, розташований біля столової, будинок вміщає 105 чоловіків; призначений він для старих робітників, щоб їм було ближче ходити до столової чи читальні.

Щоб боротися з азартними іграми, будинок відпочинку намітив щодня влаштовувати вечори, кіно, доповіді на теми, цікаві для відпочивальників. Будинок одержує багато українських центральних газет. Є театр, збудований посеред площі, що її займає будинок відпочинку.

Розраховано театр на 800 місць. Персонал будинку відпочинку складає 117 чол. Всі продукти, потрібні Карачівському будинку відпочинку, постачає ХЦРК та Молодечарсоюз.

15 травня почався сезон. На наших фотах подаємо першу групу, що прибула на відпочинок. Карачівка—одна зі старих дачних місцевостей. Зараз Карачівка стає центром, навколо якого зосереджується велика кількість будинків відпочинку. Раніш їх було розкинуто по різних місцях. Термін перебування в будинках—2 тижні.

Тут розподіляють прибулих на відпочинок по дачах

Головний корпус Карачівського будинку відпочинку, де вміщається 105 чол.

фото Д. Рибальчика

ПОДАРУНОК ХІ З'ІЗДОВІ РАД

В день закриття ХІ-го Всеукраїнського З'їзду Рад на Харківському аеродромі відбулося маленьке аеросвято. Робітниця й селянки України подарували З'їздові Рад аеропляна „Делегатка України“. Серед тисячного натовпу робітників, що прийшли на урочисту передачу, були присутні близько 100 делегатів та делегаток з'їзду.

Один за другим виступали промовці-делегатки біля струнко вишикуваних зелених птахів і обіцяли в потрібний момент поповнити славу Червону Повітряну Флоту десятками нових бойових машин. А спереду сяяла новенька „Делегатка України“.

Делегати з'їзду оглядають аеропляна. Зверху—тов. Кудрін

Аероплян „Делегатка України“

Аероплян приймали за дорученням з'їзду члени президії його т. т. Пілацька та Кудрін. В шкіряних шлемах біля машин розташувалася льотний склад авіашколи, а над трибуною гуркотили мотори. То знижуючись над самими головами натовпу, то піднімаючись високо в хмари, купаючись у проміннях весняного сонця сталеві птахи робили різні фігури.

— Ми не хочемо війни, ми побудували цей аероплян для того, щоб десятки молодих пролетарів вчилися володіти повітряними машинами. Авіація принесе і приносить величезну користь робітникам і селянам під час мирного соціалістичного будівництва і, коли буде потрібно, зуміє дати підсіч всім нападам імперіялістів на СРСР. Ми знаємо, що імперіялісти готують проти нас війну. Ця війна буде повітряною війною, отже ми, трудящі жінки Радянського Союзу, зібрали свої копійки і збудували цей перший аероплян. Але коли буде потрібно ми подаруємо урядові не одну бойову машину.

Передача аеропляна „Делегатка України“ провадилася в обстановці, що набрала характеру урочистого свята. Пильно придивлялися делегати й делегатки з'їзду до подарунка, уважно слухали промови і з бадьорим настроєм, навіть з піднесенням спостерігали польоти червоних літунів.

В цій бачимо певну безпеку охорони кордонів республік нашого Союзу“.

ІВАН СЕРГІЙОВИЧ ПАТОРЖИНСЬКИЙ

Прем'єр Харківської Столичної Опери

В процесі творення молодої української опери неодмінною передумовою є міцні виконавські сили, не пов'язані театральними традиціями, старою оперною рутинною. Виконавський актив, що прийшов до цієї важливої культурної справи з молодим завзяттям і відданістю, з свіжими невичерпаними силами, актив, що може рости разом із зростом нашої української музичної культури, зокрема оперної.

В перших лавах цих творців-будівників музичної культури, безперечно, стоїть у нас І. С. Паторжинський, що прийшов на сцену української опери (та й взагалі на сцену) лише в 1925 р.

Народився Іван Сергійович Паторжинський 1896 р. в Дніпропетровському. Музичну освіту дістав у Дніпропетровській консерваторії по класу співу З. Н. Малютіної (закінчив консерваторію в 1922 р.). Вчителював на Донбасі і Дніпропетровському, віддаючи вільну хвилину музичній справі. Організував хор ім. Лисенка в 125 чол.—нині капела „Зоря“.

В оперу вступив І. С. Паторжинський в 1925 р. по конкурсу „на партії по призначенню режисера“—так, більш, ніж скромно зазначено було амплуа І. С. Але вже за місяць роботи Паторжинський виявив себе як видатний артист, що щасливо поєднує в гармонійне ціле вокальну частину ролі з драматичним образом. (І. С. Паторжинський має бас великого діапазону і приємного м'якого тембру).

За час своєї роботи в опері І. С. Паторжинський створив низку сценічних образів. Центральна роль в опері М. Лисенка „Тарас Бульба“ у І. С. Паторжинського виростає в монументальну постать, що в ній виразно завулгарували громадсько-соціальні мотиви, кожна фраза в ній подана переконливо й виразно. Чудовий тип Дон Базиліо в опері „Севільський цирульник“—живий, реальний, позбавлений звичайного оперного шаблону. Млинар („Русалка“), Кончак („Князь Ігор“), Черевик („Сорочинський Ярмарок“), Мефістофель („Фауст“), Гремін („Євген Онегін“) — це ціла галерея типів, що їх артистично викінченими й своєрідними подав І. С. Паторжинський.

І. С. Паторжинський

κα

iii
H
O-
O
H-

Я

—

0

—

6

,

1

1

3

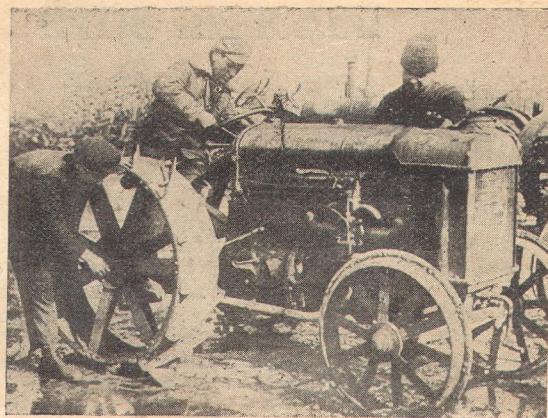
ЗАСІВНА КАМПАНІЯ В ШПИТКАХ

За 8 кілометрів від рухливого Житомирського шосе і 35 кілометрів від Києва лежить село Шпитки, що має 350 господарств. Охайні й просторі хатки розляглися вздовж широких вулиць села. Де-не-де сторчить довга жердина—„антена“. „Слухаємо, що говорять у місті“—жартують селяни, сидючи за своїми дешевими радіоприймачами.

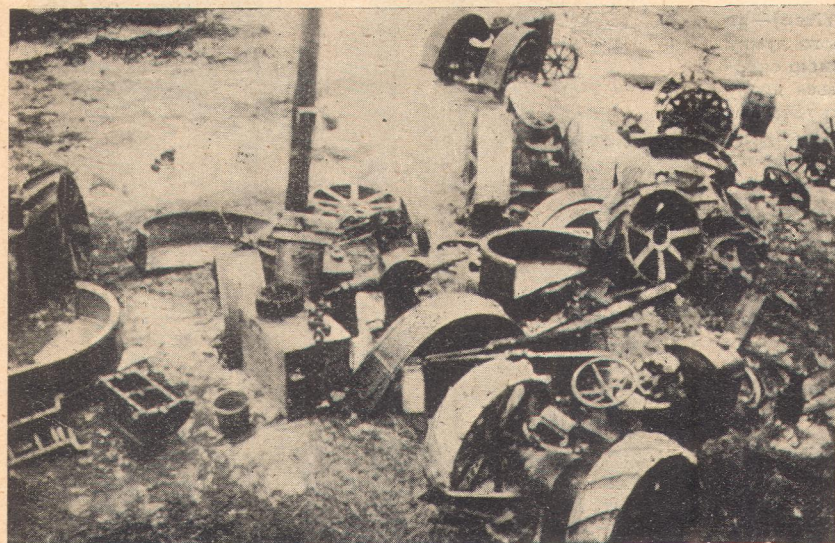
Коло невеличкого будинка сільради метушаться, — шойно приїхала робоча бригада Київського Політехнічного Інституту з 10-х студентів. Як приїхали, так зразу й заходилися ремонтувати вкупі з селянством сільсько-господарське знаряддя. За кілька днів відремонтували самотужки в „примітивних майстернях“ один трактор, 28 плугів, 1 сіялку, 20 борін і 5 культиваторів. На цьому не кінець: вечорами студенти провадили розмови з селянством про значіння засівної кампанії, відповідали на їхні запитання, що ними засипали їх селяни.

Скінчивши ремонт знаряддя й реманенту, находилися чистити зерно трівром і незабаром очистили 3.200 пудів.

Крім студентів на час засівної кампанії Земвідділ відрядив 2 агрономів, що керували очищуванням зерна, читали лекції про скотарство, а ці лекції

Трактор після ремонту

Трактори до ремонту

припали тут дуже доречі, бо в бідняцьких артілях є 17 племінних білоголових коров, в своє гніздо йоркширських свиней. Торік в-осени перша артіль навіть на Всесоюзному конкурсі виступила, а нині там племінне скотарство розвивається що раз ширше, даючи гарні результати.

Кампанію ремонту в Шпитках можна вважати тепер майже за закінчену. Трактор, сільсько-господарські знаряддя і реманент стоять під повітками і в сараях, вилизуючи свіжою фарбою і своїми відновленими, вичищеними й підремонтowanими місцями. По коморах лежать мішки очищеного й підготовленого до засіву зерна. Можна сказати, що цього року весняні роботи не заскочать шпитківських селян несподівано, бо підготовну кампанію використали на 100%.

Варт сказати, що величезну роботу перевела тракторна база Київського Кредитсоюзу. З 1 січня до 5 квітня ц. р. відремонтовано 35 тракторів капітально і 52 тракторам дано середній ремонт, деякі трактори доставлено на базу розібраними і бракувало в них деяких частин, довелося зробити нові частини. А то ще доставляли їх в дуже запущеному вигляді. Це свідчить за те, що ми ще не уважно ставимося до сталевих коней.

А. Борисов

ФРАНКІВЦІ У ПРОФСОЮЗНОМУ САДУ

Давши кілька вистав у державному драмтеатрі франківці перейшли до профсоюзного саду, де з великим успіхом продовжують свої гастролі, що наприкінці набрали характеру тісного зв'язку з глядачем. На одній з останніх вистав франківців щиро вітали представники громадських організацій та найбільших заводів Харкова

ЗАЙДІТЬ до одного невеличкого, тісного помешкання в Старому Пасажі. Подивіться в один куток—побачите високого „фотогенічного“ (як тут кажуть) хлопця, в якому ви пізнаєте С.—робітника з лісозаводу, що зараз робить якийсь „фотершпрунк“. Погляньте в інше місце, тут товаришка з книгоспілки напружено думає на тему: яка різниця між „юнтером“ і простим пропсектором. Подивіться далі, ви пізнаєте своїх знайомих, десь веселих, але тут похмурих, бо вони розв'язують, хоч і не всесвітні проблеми, але питання кіно-мистецтва. Підійть на заводські і комсомольські збори, й там ви почуєте доповідь про те, як робиться кіно-фільм, про течії в кіномистецтві.

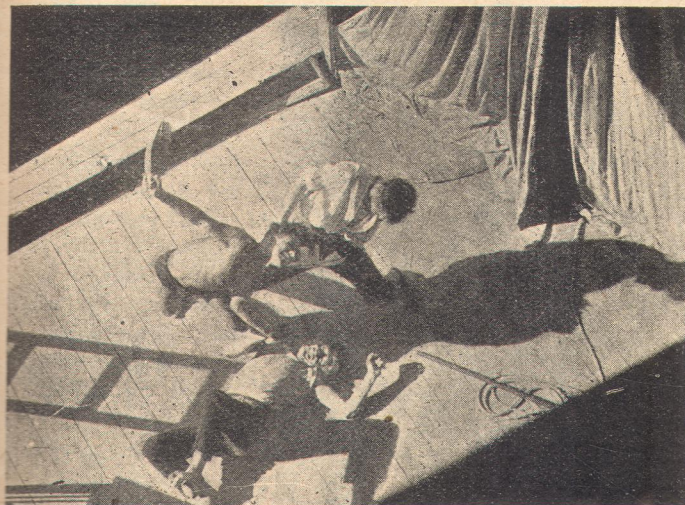
Хто вони? Прочитайте вивіску:

Харківський Кіноробмол. Учбово-досвідний кіноколектив при ОК ЛКСМУ й ТДРК (Т-во Друзів Радянської Кіноматографії).

Власне, вивіски ще нема. Але вона безперечно буде, а поки що й без неї добре можна працювати.

Вони молоді. Але вони вже створили власного фільма. Ви безперечно, його не знаєте, хоч і любите кіно, й буваєте в кіно ім. Лібкнехта. А там його ще не показують...

Ім'я їх фільму „Сьомий“, бо сьомим був останній з'їзд української комсомолії, бо йому, VII-му з'їздові, був присвячений фільм, бо про роботу ЛКСМУ він мусив розповісти всім.

Кадр з фільму „Кіно-грип“

Фільм знімався в найтяжчих умовах. Найгіршим кіно-апаратом, майже без копійки грошей, трохи не в підпіллі (бо як інакше назвати ту кімнату, де було змонтовано фільма?)

А все ж таки знято, показано й, друкуватиметься ще в ВУФКУ. Але ви ж ВУФКУ знаєте... Воно в Києві, Кіноробмол тут, ну й пишуть один одному.

Фільм цей може й не блискучий. Це тільки перші кроки колективу, що надалі мусить розвернутись в міцну виробничу комсомольську організацію, що робитиме фільм за „соціальним замовленням“ робітничої молоді.

Це велике й почесне завдання можна виконати лише тоді, коли ті, хто це робитиме, опанують кіномистецтвом, щоб опанувати, робити своє в ньому.

В Кіноробмолі вже є вороги. Це т. зв. „кіно-студії“, себто організації, де за стільки то грошей самозваний—„кіно“, візьметься в 3-х тижневий чи там в місячний термін, навчити на актора, не вважаючи на те, що від вашого обличчя може луснути не тільки плівка, але й звичайне дзеркало.

З цими „студіями“ Кіноробмол має повести рішучу боротьбу, бо вони, на жаль, мають величезний поспіх серед молоді.

В Кіноробмолі працюють без грошей. Кожен, що бажає вступити в колектив, мусить мати командировку від комсомольського осередку чи фабкому й здати певний іспит (не турбуйтесь, прийому зараз нема).

Вони готують „Кіно-грип“ (кілька кадрів ми подаємо тут)— автори Луков, Муха, Страчевський; оператор—Зейлінгер. Актори—кіноробмольці. Прізвища незнайомі? Так, про них ще

— Хто за?

— Прийнято одногласно

не видані] „теа-кіно-друком“ брошури, але їх добре знає молодь з їх громадської роботи по „ліквідації кіно-неписьменности“, що вони провадять.

Вас цікавить нова хвороба: „Кіно-грип“?

Йї головний симптом:

— Мамо! Я хочу бути „зіркою“!

Кинуть все, вдихати чарівне повітря кіно-фабрики, зніматись, щоб потім тебе бачив весь світ, щоб про тебе писали, говорили, щоб тобою мріяли, щоб через тебе вже хворіли на кіно.

На цей „грип“—хворіє багато молоді. Тікають з дому, бо хочуть повторювати Гарі Піля. Бросають роботу, тікають з дому до кіно-фабрики, бо з глуму звела усмішка Мері Пікфорд, бо там одержують мільйони....

Хвороба серйозна й епідемічна. Бо майже немає баціл крім вищезгаданих брошюрок „Теа-кіно-друку“ про „зірок“.

Цю манію кіна мусить взяти на гострий багнет сатири— в своєму фільмі—Кіноробмол.

В Кіноробмолі виховуватимуть не лише актора. Праця його охоплює весь цикл кінороботи. Це й режисерська, й операторська й сценічна й лабораторна.

Таких організацій не багато в нас. Лише на Україні— в Києві та Одесі, є подібні до Харківського—кіномоли. Але їм легше, в них під боком фабрики, режисери, апаратура. Й тим цінніше буде, коли в Харкові, де крім хроніки ніколи нічого не знімали, Кіноробмол зніме перший фільм, створений молоддю для молоді.

Ол. Л.

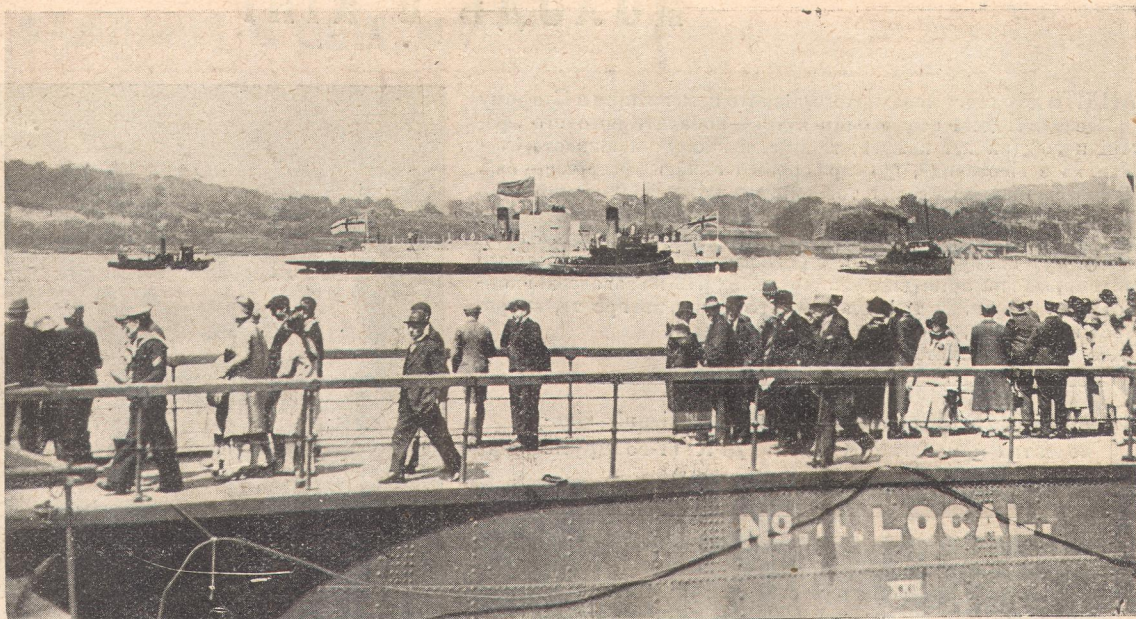

Кадр з фільму „Кіно-грип“—оператор Зейлінгер

АНГЛІЯ БУДУЄ НОВІ СУДНА

Нещо давно в Англії закінчено будівання нового підводного судна „Оден“. Це нове спорудження вражає колосальним розміром.

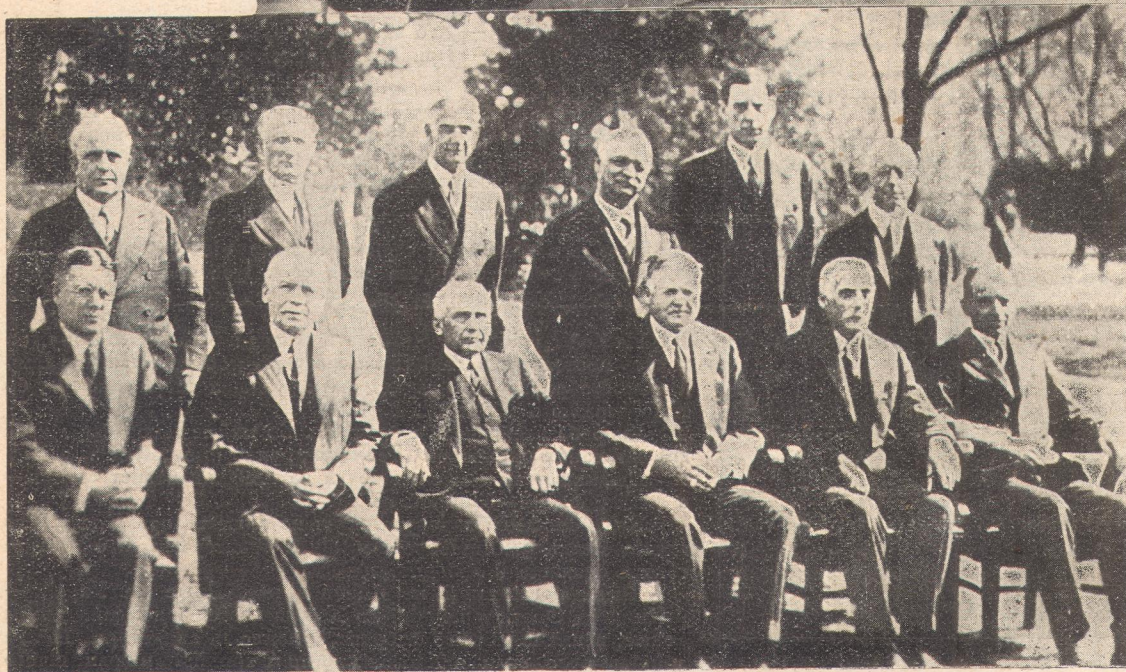
Англія під галас дзвінких слів про роззброєння не шкодує коштів і будує нові велетні для „війни майбутнього“.

Велетень „Оден“

НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ АМЕ- РИКИ

Зліва, 2 ряд: Девіс—міністр праці, Лемсіт — мін. торгівлі, Гайд—міністр зем. справ, Куртіє — віце - президент, Вільбер—мін. внутр. справ, Адамс—морський міністр, 1-й ряд: Гуд — військ. мін. Келлог — мін. закорд. справ, Генрі Стімсон — предст. Філіппін, Гувер — президент, Міллон — фінансів, Мітчел — юстиції

ЧЛЕНИ НОВОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

Міністр освіти, д-р Славомір Щервінський

Міністр праці, полк. Олександр Пристор

Міністр фінансів, полк. Ігнатій Матушевський

Прем'єр міністр, Казімір Світальський

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАМ ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. (Передбачається випустити додатково ще 2 томи):
Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 50 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

М. Коцюбинський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебеда. 7 томів. Вийшло з друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна орієнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пилипенка та Івана Лизанівського. 29 томів. Вийшло з друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб., а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло з друку.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде з друку 1929—30 року. Ціна орієнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітур.—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло з друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

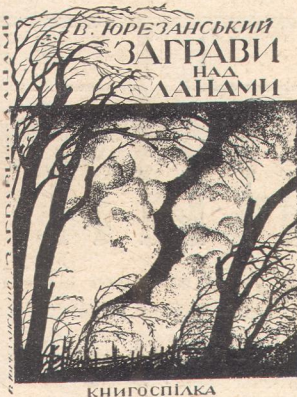
Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло з друку.

Ц. 11 крб., 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло з друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т. 17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжки. Все видання вийшло з друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства—11 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопасан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—

Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновича 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року.

Ціна орієнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках 13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури—(Оповідання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли з друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., в 2 палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II. Молодшого віку—34 книжки. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді—30 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: При передплаті дається завдаток: на решту вартості робиться накладна платня при надсилці книжок.

З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло з друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього тому. При замовленнях зазначити, чи надіслати книжки в палітурках та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головній Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплатують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ при замовленні безпосередньо в Головній К-рі „Вісті“, одержують БЕЗПЛАТНО газету, або журнал, в залежності від їх побажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра Харків, вул. К. Лібквехта № 11 та всі філії ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ ВУВК“.

**В КОЖНІЙ ШКОЛІ, КНИГОЗБІРНІ, ХАТІ-ЧИТАЛЬНІ, В КОЖНОМУ КЛУБІ,
ГРОМАДСЬКІЙ УСТАНОВІ, СКРІЗЬ, ДЕ ЗБІРАЮТЬСЯ ЛЮДИ, ПОВИННІ БУТИ
ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ**

„Альбом портретів українських письменників“, 20 великих портретів письменників-класиків розміром 23 × 35 см., робота художника Ю. Садиленка. До альбому додано біографічні нариси про письменників, написані проф. М. Зеровим. Ціна альбому 2 крб.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПОРТРЕТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: Великі у фарбах, ціна 20 коп. шт., маленькі у фарбах, ціна 3 коп. шт.
Портрети великі надсилаються не менше, як 5 штук. Малюнки не менше, як 50 штук.

Д-р СЛАВІН „ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ“ 3-є видання, лікарський poradник, в книжці багато малюнків, описано всі хвороби й їх лікування водою, сонцем і аптечними ліками, в книжці вміщено розділ про полове життя, аборти та як запобігти вагітності. Ціна 2 крб.

Д. КУЧМА „НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ“. Методичні зауваження до переведення педагогічного процесу та вірцеві робочі плани для шкіл соцвиху 1-го концентру. Видання 3-є перероблено й доповнено, 378 стор. Ціна 3 крб.

Григор САБАЛДИР Великий Практичний **СЛОВНИК** в палітурці. Переопінено з 3 крб. на 2 крб. 25 коп. Російсько-Український

В. КОРОЛІВ „СКОТОЛЕЧЕБНИК“ Ветеринарні поради. Видання 3-є, випр. й допов. з малюнк. Ціна 75 коп.

В. НЕСТЕРВОДСЬКИЙ „ПАСІКА“ Підручник пасічництва. Переопінен. з 2 крб. 50 коп. на 1 крб. 25 коп.

Проф. **ОРЛОВ В. Н.** **„МАТЬ И ДИТЯ“** Настольная книга для женщин, с 92 рисунк., на русск. языке. Цена 2 рубля 85 коп.
и др. **М. З. ШЛАК**

Замовлення надсилайте: м. КИЇВ, вул. Воровського, № 19, Книжкеспеду „ВІСТІ ВУЦВК“. Книжки надсилається негайно, без завдатку, післяплатою.

КНИЖКЕСПЕД.

ВИЙШОВ З ДРУКУ ЖУРНАЛ

„ЧЕРВОНИЙ КЛИЧ“

№ 46 Орган Всеукраїнського ЦК МОПР № 46

В журналі вміщено: В. Красноленський—Перше Травня. Приступа—День преси. Осип Радович—Процес над страйкарями. В. Март—Відважний кулі (оповідання). Іван Доріжний—Максиму Горькому (Травнева присвята). Я. Муценек—Голодування (нарис). Іван Багряний—Весна.

Друкується продовження колективної повісті „Ниточка—Двійник“. Всі читайте й передплатуйте журнал „Червоний Клич“. Передплату надсилайте Видавництву ЦК МОПР у Харків, Пушкінська 49. Ціна передплати 1 крб. 20 коп. на рік

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ,
а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две десятилетия почтовые марки, вложенные в конверт.
Правление и Главный склад, Москва, Никольская 1/д.